

Likepersonsarbeidet i NRF

Det frivillige likepersonsarbeidet er en av våre grunnpilarer og en av de viktigste aktivitetene vi gjør ovenfor både medlemmer og ikke-medlemmer. Som en av Norges største pasientorganisasjoner har vi et ekstra ansvar som en samfunnsaktør til å bidra med støtte og hjelp til våre målgrupper.

Likepersonsarbeidet er basert på en respekt for, og tro på, at brukerkompetansen gir unike forutsetninger for å møte andre i samme situasjon som søker råd, forståelse og innsikt.

For at Norsk Revmatikerforbund skal lykkes i å drive godt likepersonsarbeid på alle nivåer er vi avhengig av god kommunikasjon og godt samarbeid i alle ledd av organisasjonen. Målet vårt bør være at vi har trygge og dyktige likepersoner tilgjengelige for den som søker hjelp og veiledning alle steder i landet, og kunne tilby et bredt utvalg av interessante og meningsfulle aktiviteter i regi av våre lokal- og fylkeslag.

Vi må sørge for at vårt likepersonsarbeid skal være i tråd med myndighetenes krav og definisjoner, og samtidig være enkelt å forstå for likepersoner, øvrige tillitsvalgte og medlemmer. Disse retningslinjene vil tilrettelegge for dette.

Retningslinjer for likepersonsarbeidet i Norsk Revmatikerforbund

1. Definisjon:

Definisjon av likeperson

En likeperson i Norsk Revmatikerforbund er en person som selv lever med, eller er pårørende til en som lever med revmatisk sykdom eller muskel- skjelettplager, og som bidrar med kunnskapsoverføring, erfaring, inspirasjon, støtte og veiledning relatert til å leve med sykdom til andre syke eller pårørende.

Det er Fylkesveileder (FVL) i dialog med lokalforeningen som godkjenner nye likepersoner i tråd med vedtatte godkjenningsrutiner og retningslinjer, etter at FVL har fått opplæring fra NRFs Forbunds kontor.

2. Godkjenningsprosedyre

For at en person skal bli godkjent som likeperson i NRF skal følgende prosedyre følges:

- 1) Lokallaget oppnevner ønsket likeperson til fylkestyret skriftlig

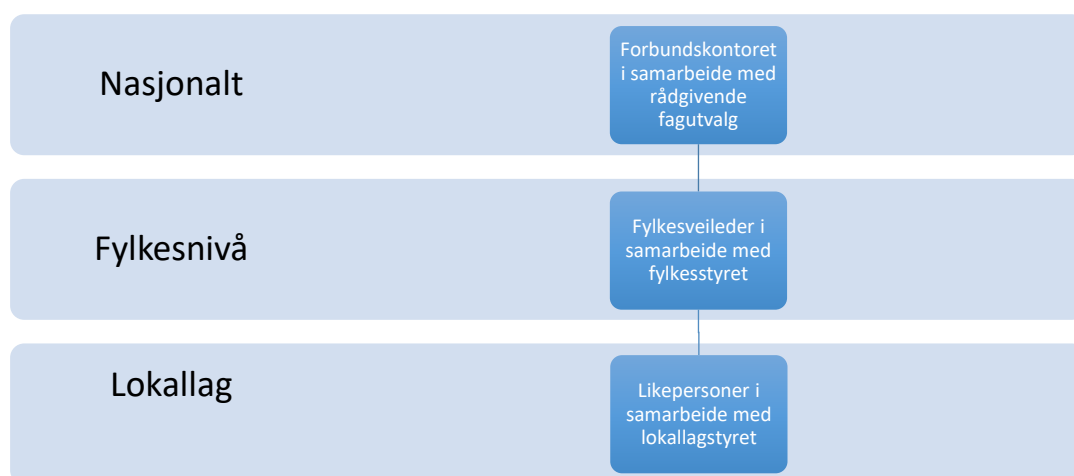

NORSK REVMATIKERFORBUND

- 2) Fylkesveileder har en samtale med den oppnevnte likepersonen og undersøker om vedkommende fyller retningslinjenes krav til egenskaper og kompetanse.
- 3) Dersom personen behøver utfyllende opplæring etter samtalen, sørger FVL for at personen får delta på kurs eller opplæringstiltak, avhengig av ønsket rolle.
 - a) En LP som vil lede aktiviteter behøver en generell innføring i likepersonsarbeid, tilsvarende det som er lagt inn i instruktørkurset (circa 45 minutter)
 - b) En LP som vil drive med samtalerådgivning eller informasjonsvirksomhet på sykehus må gjennomgå Grunnkurs i Likepersonsarbeid
- 4) FVL og LP gjennomgår etiske retningslinjer og LP underskriver taushetserklæring.
- 5) FVL utsteder ID-kort til LP – som nå er godkjent som likeperson i Norsk Revmatikerforbund.
- 6) Godkjenning gjelder i 3 år av gangen – likepersonen må delta på likepersonsamling, kurs eller oppfølgingssamtale i løpet av disse 3 årene, ellers skal fylkeslaget fjerne godkjenningen som likeperson.

3. Struktur:

Likepersonsarbeidet i NRF er organisert i tre nivåer:

3.1 Det nasjonale likepersonsarbeidet

NRF Nasjonalt har det overordnede ansvaret for kvalitetssikring og rapportering av likepersonsarbeidet.

- 1) NRFs forbundskontor skal til enhver tid ha en ansatt kontaktperson med ansvar for likepersoner og fylkesveiledere (FVL).
- 2) NRFs forbundskontor skal opprette og følge opp et rådgivende organisasjonsutvalg for Likepersonsarbeidet, bestående av tre frivillige, erfarne likepersoner. Disse skal, sammen med

NORSK REVMATIKERFORBUND

likepersoners ansvarlig sentralt, arbeide med å styrke og videreutvikle likepersonersarbeidet, og ta opp eventuelle konflikter og problemstillinger.

- 3) NRFs forbundskontor skal utarbeide og tilgjengeliggjøre kvalitetssikret kursopplegg for likepersoner.
- 4) NRFs forbundskontor skal lære opp og støtte fylkesveilederne i deres arbeide.
- 5) NRFs forbundskontor skal produsere mal for ID-kort som fylkeslag kan gi til sine godkjente likepersoner ved besøk på sykehus, stands og lignende.
- 6) NRFs forbundskontor skal kontinuerlig ha oppdatert oversikt over godkjente likepersoner, eventuelt med stikkord om deres spesialkompetanse eller diagnose.
- 7) NRFs forbundskontor skal gi fylkeslag opplæring vedrørende rapporteringsrutiner.
- 8) NRFs forbundskontor kvalitetssikrer og innrapporterer likepersonersarbeidet til myndighetene i samsvar med gjeldende krav fra BufDir.
- 9) NRFs forbundskontor sørger for å orientere om endringer i retningslinjer og krav fra myndigheter i god tid – minst 3 måneder - før intern rapporteringsfrist.
- 10) NRFs forbundskontor forvalter og fordeler likepersonersmidler basert på antall innrapporterte likepersonersdager innsendt og godkjent i rapport fra fylkes- og lokallag.
- 11) Forbundsstyret kan kreve at fylkeslag fratar en likepersoners godkjenning dersom det er forelagt troverdig vitnesbyrd om grov uaktsomhet eller oppførsel som ikke er i tråd med NRFs formålsparagraf og etiske retningslinjer.

3.2. Likepersonersarbeidet i fylket

Fylkeslagene skal søke å bygge opp under et aktivt og rikt likepersonersarbeid med informasjonsvirksomhet og ulike typer aktiviteter som er interessante og nyttige for eksisterende og potensielle nye medlemmer.

Fylkeslaget oppnevner fylkesveileder som har ansvaret for fylkets likepersonersarbeid. Se forslag til retningslinjer og kompetanseprofil for fylkesveileder (vedlegg 2).

1. Fylkesveileder skal, i samarbeide med fylkesstyret, gjennomføre nødvendig opplæring og godkjenning av likepersoner i fylkets lokallag.
2. Alle likepersoner som skal drive utadrettet informasjonsarbeid og veiledning må ta grunnkurs i likepersonersarbeid. Med utadrettet likepersonersarbeid menes f.eks å delta som likeperson på stand på sykehus, ta imot samtaler på brukerkontor eller å stå oppført som likepersoner/veiledere med telefonnummer på nettsiden.
3. Likepersoner som hovedsakelig arrangerer aktiviteter og gruppesamtaler behøver ikke gjennomgå grunnkurset for å bli godkjent, dersom de ellers oppfyller kompetansekrav og har fått opplæring av fylkeslaget i tråd med godkjenningsprosedyren.
4. FVL må følge anbefalt godkjenningsprosedyre for å godkjenne likepersoner
5. Ressurspersoner som instruktører, frisklivsagenter og aktivitetsledere kan godkjennes som likepersoner av fylkesveileder – dersom de oppfyller retningslinjene for likepersoner.
6. En person som er godkjent likeperson av fylket, skal få utdelt ID-kort som likeperson. Disse ID kortene produseres av fylkeslaget basert på mal fra forbundskontoret.

7. Godkjenning gjelder i 3 år av gangen – likepersonen må delta på samling, kurs eller samtale etter 3 år, ellers skal fylkeslaget fjerne godkjenningen som likeperson.
8. Fylkeslaget skal veilede lokallag i hvordan de skal rapportere likepersonsaktiviteter.
9. Fylkeslaget skal innrapportere sine lokallag og diagnoseforeningers likepersonsaktivitet til NRFs forbundskontor innen den 1.mars hvert år.
10. Fylkeslagene skal kvalitetssikre at lokallagene registrerer sine godkjente likepersoner i medlemsregisteret inkludert deres evt spesialkompetanse.
11. Tillitsvalgte kan varsle Fylkesstyret dersom de opplever at Likepersoner utviser grov uaktsomhet eller oppførsel som ikke er i tråd med NRFs formålsparagraf og etiske retningslinjer. Fylkesstyret kan frata godkjenning for likepersoner som bryter mot retningslinjene.

3.3 Likepersonsarbeidet i lokallaget

Lokallagene skal søke å ha et aktivt og rikt likepersonsarbeide med ulike typer aktiviteter som er interessante og nyttige for eksisterende og potensielle nye medlemmer.

- 1 Lokallaget oppnevner likepersoner utfra gjeldende retningslinjer og ønske om innsats. Se forslag til retningslinjer og kompetanseprofil for likepersoner (vedlegg 1)
- 2 Lokallaget bør søke å rekruttere likepersoner med ulik alder, diagnose og livssituasjon.
- 3 Lokallagsleder skal holde oversikt over lagets aktive likepersoner og skal ajourholde likepersonene i medlemsregisteret.
- 4 Lokallagsleder sørger for at lagets aktive likepersoner rapporter sitt likepersonarbeid til Fylkeslaget innen 15 februar hvert år i tråd med gjeldende retningslinjer på skjemaer fra NRFs Forbundskontor.
- 5 For å lykkes med et godt likepersonsarbeid i lokallaget, må visse forutsetninger være til stede. God kommunikasjon mellom lokallaget og likepersonen er viktig. Dette innebærer at:
 - a. Likepersoner skal bli innkalt og har talerett når styret behandler saker som angår dette området.
 - b. Likepersoner skal involveres på sitt fagområde i handlingsplanen.
 - c. Likepersoner skal få tilsendt agenda og referat fra styremøter.
 - d. Likepersoner får mulighet til å delta på relevante kurs

4. Rapportering

4.1 Regelverket

I forbindelse med at Barne-, ungdoms-, og familiedirektoratet (Bufdir) innførte nytt regelverk for driftstilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner er kravene til rapportering av likepersonsarbeide endret mye de siste årene. Det nye tilskuddssystemet er lagt opp slik at jo mer godkjent likepersonsaktivitet vi gjennomfører og innrapporterer, jo mer vil NRF få tildelt i driftstilskudd påfølgende år. I praksis er de to tidligere ordningene om driftstilskudd og likemannstilskudd slått sammen til én ordning. NRF vil gjennom den nye ordningen få tildelt en gitt poengsum/kronebeløp bl.a. basert på antall aktive likepersoner og gjennomførte dager med innrapportert godkjent likepersonsaktivitet. Selve søknaden om driftstilskudd til Bufdir sendes inn av NRFs forbundskontor, men som grunnlag for søknaden, trenger vi innrapportering fra fylkes- og lokallag på den likepersonsaktiviteten som har foregått lokalt.

Bufdirs definisjon på likepersonsarbeid lyder slik:

Likepersonsarbeid: organisert overføring av personlige erfaringer mellom personer med nedsatt funksjonsevne og mellom pårørende. Normalt vil den som overfører erfaringer ha lengre og mer bearbeidet erfaring enn de øvrige.

Likepersonsaktiviteter er en tidsavgrenset temabasert aktivitet og som ikke utelukkende har et rekreasjonelt formål. Det er en forutsetning at aktiviteten ledes av en likeperson, med unntak av opplæringskurs for likepersoner. Likepersonsaktiviteter er f.eks. samtalegrupper, oppsøkende aktivitet, kurs og aktivitetsgrupper. Det gis poeng for pr. dag aktiviteten gjennomføres.

- Regelverk for tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner - Bufdirs Rundskriv 04/18

Det er mange aktiviteter som gjennomføres i NRF som vi betrakter som likepersonsarbeid, men som ikke faller inn under Bufdirs definisjon på hva skal rapporteres inn. I gjennomgangen av rapportene er det derfor en del av kvalitetssikringen at de aktivitetene som ikke faller innenfor retningslinjene strykes i den samlede oversikten som NRFs forbundskontor sender inn til myndighetene.

Ifølge Bufdirs regelverk er det aktivitetsbasert likepersonsarbeid og oppsøkende virksomhet som gir ekstra uttelling og derfor skal rapporteres. De utløser mer midler fordi de er spesielt kostnadskrevenne. De vanligste likepersonsaktivitetene, f.eks telefonsamtaler og informasjonsvirksomhet på sykehus, skal dekkes av det ordinære likepersonsarbeidet og behøver ikke rapporteres inn.

4.2 Eksempler på likepersonsaktivitet som kan rapporteres inn for ekstra midler:

Samtalegruppe: Minst 3 personer som møtes til samtale, der gruppen er ledet av en godkjent likeperson. F.eks kafemøte med diagnosespesifikk veiledning, mammagruppe for revmatikere som diskuterer utfordringer rundt sykdom og mammarollen, temamøter med samtaletema som er relatert til å leve med sykdom.

Aktivetsgruppe: Bassengtrening, stavgangsgruppe, saltrening eller liknende ledet av en godkjent likeperson teller som aktivitetsgruppe og gir ekstra tilskudd hvis det rapporteres inn. Dette er den typen likepersonsaktivitet vi har absolutt mest av i NRF. De lokalforeningene som gjennomfører flere treningsaktiviteter i uka, kan få egne tildelinger på rundt 20.000 kr i likepersonsmidler per år fra NRF sentralt hvis de rapporterer inn denne aktiviteten.

Kurs: Mestringskurs, treningskurs og andre kurs med tema som handler om å ha et bedre liv til tross for kronisk sykdom kan innrapporteres som likepersonsaktivitet dersom de er ledet av godkjent likeperson. Organisasjonskurs og styremøter er ikke likepersonsaktivitet.

Oppsøkende aktivitet: I de nye reglene må en til en samtaler må være oppsøkende for å utløse ekstra midler. Det vil si at en samtale bare skal rapporteres inn dersom likepersonen rent fysisk oppsøker den som trenger veiledning, f.eks ved hjemmebesøk. Samtaler der en bruker selv oppsøker et likepersonskontor eller en likepersonsstand ikke skal rapporteres. Det er altså kun samtaler som har karakter av å være en besøkstjeneste som tilfredsstiller Bufdirs regler for tildeling av ekstra midler. Hvor besøket finner sted har ingen betydning, så lenge det kan sies at virksomheten er oppsøkende ovenfor brukeren og at besøket har form av en en-til-en kontakt. Dessuten må aktiviteten være tidsavgrenset og det er også en forutsetning at det skjer en reell samhandling og utveksling av erfaringer.

4.3 Noen presiseringer av hva som skal dokumenteres:

- For å kunne rapporteres som likepersonsarbeide må temamøter eller medlemsmøter være **ledet** av en godkjent likeperson, det holder ikke lenger at man kunngjør at en likeperson er tilstede. Om likepersonen er tilgjengelig for samtale på et medlemsmøte, men ingen benytter seg av tilbudet, har det ikke skjedd en samhandling. Det er heller ikke snakk om en oppsøkende aktivitet. Slike møter skal ikke rapporteres.
- Telefonsamtaler, en til en samtaler som ikke er oppsøkende, veiledning på nett, epost, sms eller facebook skal **ikke** rapporteres som likepersonsaktivitet, – dette regner Bufdir som ordinært likepersonsarbeide. Vi vet at det er svært mye viktig veiledning som foregår via disse kanalene, og NRF sentralt vil derfor styrke godtgjøring av denne innsatsen ved å øke den faste summen midler som tildeles lokalforeninger og fylkeslag per aktive likeperson.

NORSK REVMATIKERFORBUND

- Dersom samtalen kommer i stand på steder der brukeren må oppsøke likepersonen, (f.eks på likepersonskontor) regnes dette ikke som likepersonsaktivitet som krever egen rapportering. Det faller da inn under det ordinære arbeidet til likepersonen og vil ikke gi ekstra uttelling.
- Det samme gjelder for vakter på brukerkontorer eller stand på sykehus. Kravet til samhandling og besøkstjeneste vil imidlertid være innfridd dersom likepersonen etter avtale oppsøker disse stedene for å gjennomføre samtale med en bruker.

Vi ber om at du som likeperson setter deg godt inn i disse retningslinjene og følger dem så godt du kan når du sender inn dine rapporter. Dersom du er i tvil, er det bedre at du dokumenterer for mye enn for lite. NRF sentralt vil alltid gjennomgå rapportene og kvalitetssikre det som sendes videre til Bufdir.

For å ha god oversikt over eget likepersonsarbeide bør du føre en løpende logg. Oppdaterte maler for rapportering kan lastes ned og skrives ut fra NRFs nettside under Verktøykassen for Likepersonsarbeide:

<https://www.revmatiker.no/for-tillitsvalgte/verktoykasse/likepersonsarbeid/>

Rapport for de likepersonstiltakene som kan gi ekstra tilskudd skal sendes til fylkeskontoret ved fylkesveileder senest 15 februar.